

Huiselijk geweld tegen LHBTIQ+ personen

Herken de signalen en help het slachtoffer

Huiselijk geweld tegen LHBTIQ+ personen

Veilig Thuis is een meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling, ook als dit zich richt tegen LHBTIQ+ personen. Om slachtoffers op tijd te helpen is het belangrijk dat de omgeving alert is op signalen van de slachtoffers. Door LHBTIQ+ geweld binnen afhankelijkheidsrelaties te herkennen én te melden bij Veilig Thuis krijgen slachtoffers sneller hulp en bescherming.

Meer aandacht voor LHBTIQ+ geweld nodig

Lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, bi+-personen en transgender personen hebben in vergelijking met heteropersonen vaker te maken met huiselijk geweld. Dit blijkt uit onderzoek van het CBS en Transgender Netwerk Nederland (TNN). Ook blijken LHBTIQ+ personen binnen de beslotenheid van afhankelijkheidsrelaties onvoldoende in beeld bij professionals die werken binnen het veld van huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast blijkt dat LHBTIQ+ partners vaker langer in een gewelddadige relatie blijven zitten, omdat het verlangen naar een stabiele en fijne relatie zo groot is.

Veilig Thuis vindt het belangrijk om kennis en expertise op dit terrein te vergroten waardoor slachtoffers van geweld op basis van seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken sneller gesignaleerd, beschermt of geholpen kunnen worden. Huiselijk geweld kan voorkomen in alle gezinnen.

Voorbeelden van geweld

- Slaan, schoppen en andere lichamelijke vormen van geweld.
- Seksueel geweld: aanraken of seks tegen je zin of chantage via sociale media.
- Geestelijk geweld: uitschelden, vernederen, dreigen met geweld, je spullen kapotmaken, als je zelf niets mag beslissen, als je steeds vervelende dingen over jezelf te horen krijgt, als je bang gemaakt wordt.
- Ouderenmishandeling: vastbinden, slaan of verwaarlozing van een oudere, geld of spullen afhandig maken.
- Huwelijksdwang: als je moet trouwen tegen je zin, of als je niet mag scheiden.
- Verwaarlozing: als een kind niet krijgt wat het nodig heeft, bijvoorbeeld eten, kleding of liefdevolle aandacht.
- Als kinderen getuige zijn van geweld in hun gezin, dan is dat ook kindermishandeling.

Signalen van huiselijk geweld

- Fysieke verwondingen zoals blauwe plekken, kneuzingen, snijwonden en botbreuken die niet overeenkomen met de verklaring van het slachtoffer.
- Angst of vermijding om bepaalde plaatsen te bezoeken of activiteiten uit te voeren zonder toestemming van de partner.
- Vermijding van oogcontact of het vermijden van bepaalde onderwerpen uit angst voor de reactie van de partner.

- Controle over de financiën van het slachtoffer, zoals het beperken van toegang tot geld of het dwingen van het slachtoffer om financiële verantwoording af te leggen.
- Extreme jaloezie en bezitterig gedrag, zoals het constant beschuldigen van het slachtoffer van ontrouw zonder reden.
- Seksueel geweld, zoals het dwingen van het slachtoffer tot seksuele handelingen zonder toestemming.
- Het isoleren van het slachtoffer van vrienden en familie en het beperken van het contact met de buitenwereld.
- Dreigementen met geweld tegen het slachtoffer, kinderen, huisdieren of eigendommen.
- Emotionele en psychologische mishandeling, zoals het vernederen, kleineren, isoleren of belachelijk maken van het slachtoffer.

LHBTIQ+ geweld is niet in één oogopslag te herkennen. Veilig Thuis omschrijft in deze folder 4 doelgroepen die te maken kunnen hebben met relationeel LHBTIQ+ geweld. Ter ondersteuning worden naast signalen ook gespreksonderwerpen genoemd die helpend kunnen zijn in het onderzoeken van veroorzakende of onderliggende problematiek.

- Geweld tegen LHBTIQ+ jongeren.
- Geweld tegen LHBTIQ+ ouderen.
- Huiselijk geweld in Regenbooggezinnen.
- Geweld tegen transseksuelen.

Geweld tegen LHBTIQ+ jongeren

LHBTIQ+ jongeren zijn extra kwetsbaar en lopen een verhoogd risico om slachtoffer te worden van familiair- en straatgeweld, seksueel misbruik, (online-) pesten, uitsluiting, eer gerelateerd geweld, mensenhandel en discriminatie. Deze vormen van geweld hebben ernstige gevolgen voor de gezondheid en ontwikkeling van jongeren.

Signalen of gespreksonderwerpen

- De jongere vermijdt schoolse- en sociale activiteiten.
- De jongere ervaart uitsluiting in relatie tot sociale activiteiten.
- De jongere laat signalen zien van depressie, angst en sociaal isolement.
- De jongere laat verandering in schoolse prestaties zien.
- De jongere ervaart problemen binnen het gezin.
- De jongere ervaart online pesten, afpersing of bedreigingen.
- De jongere geeft signalen af die wijzen op fysiek- intiem of seksueel geweld.
- De jongere heeft geen tot weinig aansluiting met leeftijdgenoten.
- De jongere is ontvankelijk, experimenteert en heeft seksuele omgang met oudere homo-seksuele mannen/vrouwen.
- De jongere heeft paniekaanvallen of een doodswens.
- De jongere heeft hinder van een verhoogde prikkelbaarheid of nervositeit.
- De jongere heeft veranderingen in eetlust of slaapgewoonten.
- De jongere heeft last van schaamte, schuldgevoelens of ontwikkelt zelfhaat.

- De jongere ontwikkelt een problematisch gebruik van alcohol- of drugs.
- De jongere vermijdt specifieke plaatsen, mensen of activiteiten.
- De jongere ontwikkelt een sterke mate van eenzaamheid.
- De jongere ontwikkelt een sterke mate van gender- en identiteitsproblematiek.
- De jongere wordt door het gezin afgewezen of dreigt slachtoffer te worden van eer gerelateerd geweld.

Iedere situatie is anders. Dit geldt ook voor een LHBTIQ+ jongere die geweld binnen de afhankelijkheidsrelatie van zijn/haar gezin of directe omgeving ervaart. Bovenstaande signalen zijn slechts een greep van de signalen die een LHBTIQ+ jongere kan afgeven. Om een beter beeld te krijgen van de problemen waar een jongere mee worstelt kunnen bovenstaande signalen helpen in de gespreksvoering met de jongere om samen met de jongere tot een realistische en op maat gerichte probleemanalyse te komen. met hen tot een realistische en op maat gerichte probleemanalyse te komen.

Geweld tegen LHBTIQ+ ouderen 65+

LHBTIQ+ ouderen van 65 jaar en ouder hebben in het verleden een tijdperk van criminalisering en pathologiseren van hun geaardheid of identiteit meegemaakt. Dit kan leiden tot een lager gevoel van eigenwaarde en het vermijden van zorgverleners. Sommige ouderen zijn nooit open geweest over hun geaardheid of zijn bekneeld geraakt in een heteroseksuele relatie. Het kan voorkomen dat ouderen geweld binnen de LHBTIQ+ relatie langer accepteren omdat de druk voor het laten slagen van een relatie zwaarder kan worden aanvoeld. LHBTIQ+ ouderen kunnen daarnaast geconfronteerd worden met discriminatie, stigma en vooroordelen in zorginstellingen.

Er is in Nederland een gebrek aan specifieke zorg en diensten voor LHBTIQ+ ouderen waardoor zij soms geen toegang hebben tot passende en cultuurspecifieke zorg.

Signalen en/of gespreksonderwerpen:

- De oudere heeft een lager gevoel van eigenwaarde.
- De oudere vermijdt zorgverleners of stelt inzet van zorg uit.
- De oudere durft niet voor zijn/haar geaardheid uit te komen.
- De oudere is een langdurige heteroseksuele relatie aangegaan.
- De oudere vergoelijkt- of minimaliseert het geweld dat binnen zijn/haar relatie plaats vindt.
- De oudere wil niet naar een zorginstelling.
- De oudere voelt zich- of leeft geïsoleerd.
- De oudere ervaart mentale problemen of specifieke identiteitsproblemen.
- De oudere ervaart seksualiteitsproblemen.

- De oudere is slachtoffer van financieel misbruik.
- De oudere is slachtoffer van intiem geweld.
- De oudere heeft een verstoord of gebrekkig contact met zijn/haar familie.
- De oudere ervaart gevoelens van depressie en zelfhaat.
- De oudere keert terug in de kast.

Bovenstaande signalen zijn eveneens een greep van de signalen die een LHBTIQ+ oudere kan afgeven. Om een beter beeld te krijgen van de problemen waar een oudere mee worstelt kunnen bovenstaande signalen helpen in de gespreksvoering met ouderen om samen met hen tot een realistische en op maat gerichte probleemanalyse te komen.

Geweld in regenbooggezinnen

Een regenbooggezin is een gezin waarin minstens één van de ouders homoseksueel, lesbisch, biseksueel, transgender of queer is. Regenbooggezinnen kunnen gevormd worden door adoptie, pleegzorg, kunstmatige inseminatie, draagmoederschap of door een eerdere heteroseksuele relatie waaruit kinderen zijn voortgekomen. Veel regenbooggezinnen ontwikkelen zich o.a. door scheidingen of betrokken donorouders tot meeroudergezinnen.

Geweld in regenboog- of meeroudergezinnen is vergelijkbaar met geweld in heteroseksuele gezinnen. De complicerende factor zijn de diverse rollen en posities van de meerouders en de kinderen. In regenboog- en meeroudergezinnen kunnen kinderen formeel niet meer dan twee gezaghebbende ouders hebben. Problemen die zich voor doen zonder een meerouderschapsregeling zijn juridisch en financieel van aard:

- De meerouder is niet bevoegd om met het kind naar de dokter te gaan, omdat de ouder geen toestemming kan geven voor een medische behandeling of om in het patiëntendossier te laten kijken.
- De meerouder kan niet als gevolmachtigde ouder naar een ouderavond op school gaan.
- De meerouder mag geen nieuw paspoort aanvragen voor het kind, of het mee de grens overnemen.
- Kinderen van meerouders moeten meer belasting betalen over een studiebijdrage of erfenis van de derde of vierde ouder, en die kan geen spaarrekening voor het kind openen.
- Als de juridische ouders komen te overlijden, is het niet meteen een gegeven dat het kind bij de meerouder mag wonen.

Signalen en/of gespreksonderwerpen

- Het gezin heeft het ouderlijk gezag en de erfenisrechten niet goed geregeld.
- Het gezin leeft geïsoleerd of uitsluitend binnen een eigen LHBTIQ+ omgeving.
- Binnen het gezin zijn spanningen ontstaan over

de opvoeding en de rolverdeling van de verschillende ouders en kinderen binnen het gezin.

- De kinderen kunnen het moeilijk vinden om te begrijpen wie hun biologische ouders zijn en hoe de gezinsdynamiek werkt.
- Er is geen duidelijkheid over het verdelen van taken en verantwoordelijkheden binnen het gezin.
- Bij geweld door- en tussen partners van het gelijke geslacht is minder goed duidelijk wie het meest bescherming nodig heeft.

Hoewel er geen specifieke problemen bekend zijn die exclusief door kinderen uit regenbooggezinnen worden ervaren, kunnen sommige kinderen in deze gezinnen enkele unieke uitdagingen tegenkomen.

Unieke uitdagingen

- Kinderen uit regenbooggezinnen kunnen het slachtoffer worden van discriminatie en vooroordelen vanwege het feit dat hun ouders LHBTIQ+ zijn. Dit kan leiden tot pesten, stigmatisering en uitsluiting door leeftijdsgenoten.
- Kinderen uit regenbooggezinnen kunnen worstelen met hun eigen seksuele identiteit.
- In sommige regenbooggezinnen kan de dynamiek tussen ouders anders zijn dan in traditionele gezinnen, wat kan leiden tot uitdagingen op het gebied van familierelaties en loyaliteit.
- In sommige rechtsgebieden hebben LHBTIQ+ ouders mogelijk minder juridische rechten als het gaat om ouderlijke rechten en adoptie. Dit kan leiden tot onzekerheid en instabiliteit voor kinderen uit regenbooggezinnen.

Geweld tegen transseksuelen

Een transseksueel is iemand wiens genderidentiteit niet overeenkomt met het geslacht dat hen bij de geboorte is toegewezen op basis van biologische geslachtskenmerken. Om het lichaam aan te passen aan de gevoelde genderidentiteit kan een transseksueel persoon kiezen om medische behandelingen te ondergaan, zoals hormoontherapie en/of chirurgische ingrepen. Soms kan een transseksueel persoon zich tussen de geslachten in voelen (non-binair). Transseksualiteit is een lichaamsonvrede (dysforie) en heeft geen directe relatie met de gevoelde seksualiteit. Transseksuelen worden vaak geconfronteerd met verschillende vormen van geweld en discriminatie, zoals verbale en fysieke aanvallen, pesterijen, seksuele intimidatie, intiem geweld en uitbuiting. Dit geweld kan worden veroorzaakt door verschillende factoren, waaronder vooroordelen, culturele opvattingen en/of onwetendheid over genderidentiteit.

Signalen en gespreksonderwerpen

- Er is sprake van stress- en angstklachten.
- Er is sprake van gezinsstress door verandering in rollen/patronen.
- Er is sprake van autoriteitsproblemen in de opvoeding.
- Er is sprake van parentificatie bij kinderen wiens ouder in transitie is.
- Er is sprake van ontwikkeling- en identiteitsproblemen.
- Er is sprake van emotionele problematiek.
- Er is sprake van lichamelijke verwondingen, isolatie en vermijding van sociale situaties.
- Er is sprake van een vervroegde overgang in relatie tot hormoonbehandeling
- Er is sprake van onvruchtbaarheid, botontkalking, gewichtstoename of seksuele problematiek in relatie tot hormoonbehandeling.
- Er is sprake van stemmingsklachten, somberheid en depressie in relatie tot hormoonbehandeling.
- Er is sprake van intiem geweld.
- Er is sprake van eer gerelateerd geweld.
- Er is sprake van lichaam vervreemding en psychologische stress.
- Er is sprake van discriminatie en stigma vanwege genderidentiteit.
- Er is sprake van afwijzing door familieleden en vrienden, evenals sociale isolatie en marginalisatie.
- Er is sprake van psychische aandoeningen, zoals depressie, angst of zelfmoordgedachten.

Er is geen nauwkeurig antwoord te geven op de vraag hoe vaak transseksuele personen slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Er zijn te weinig gegevens beschikbaar over geweld tegen transseksuelen binnen het gezin. Bovendien worden veel gevallen van huiselijk geweld tegen transseksuelen mogelijk niet gemeld bij de autoriteiten vanwege schaamte, angst voor vergelding of de ervaring niet serieus te worden genomen. Bovenstaande signalen kunnen worden gebruikt in de gespreksvoering met transseksuele personen om samen met hen tot een realistische en op maat gerichte probleemanalyse te komen.

Veilig Thuis in de regio

Overal in Nederland zijn Veilig Thuis organisaties. Veilig Thuis is te bereiken via het landelijke telefoonnummer 0800 - 2000 (gratis). Na het inspreken van gemeente/ woonplaats word je direct doorverbonden met Veilig Thuis in je eigen regio. Veilig Thuis is altijd bereikbaar (7 dagen per week, 24 uur per dag). Je kunt altijd contact opnemen, ook anoniem.

Roze hulpverlening

Er zijn verschillende organisaties en instanties die hulp en ondersteuning bieden aan LHBTIQ+ personen in Nederland.

Hieronder volgt een beknopt overzicht:

www.rozehulpverlening.nl:

Op deze website staan de gegevens van bijna 200 hulpverleners en 13 instellingen die affiniteit en ervaring hebben met hulpverlening aan cliënten met homoseksuele, lesbische, biseksuele of transgender gevoelens. Dit betekent dat deze hulpverleners positief staan tegenover roze leefstijlen en kennis hebben van de manier waarop bijvoorbeeld homoseksualiteit van invloed kan zijn op iemands (psychische) functioneren.

- COC Nederland is de oudste LHBTIQ+ belangenorganisatie ter wereld. COC Nederland biedt ook individuele hulp en advies aan LHBTIQ+ personen.
- Movisie is een landelijk kennisinstituut en adviesbureau voor maatschappelijke ontwikkeling en sociale vraagstukken. Movisie heeft een speciaal programma voor LHBTIQ+ emancipatie en biedt trainingen en advies aan organisaties die met LHBTIQ+ personen werken.
- Transvisie is een organisatie die zich richt op transgender personen en hun omgeving. Ze bieden onder andere individuele begeleiding, informatie en advies, en hebben een lotgenotengroep.
- Transgender Netwerk Nederland (TNN) biedt individuele hulp en advies aan transgender personen.
- Roze in Blauw is een onderdeel van de Nederlandse politie. Zij bieden onder andere advies en ondersteuning bij discriminatie en geweldsincidenten.
- 113 Zelfmoordpreventie biedt specifieke hulp aan LHBTIQ+ personen die worstelen met suïcidale gedachten.
- Stichting Switchboard is een organisatie die informatie, advies en hulp biedt aan LHBTIQ+ personen in Nederland. Ze hebben ook een telefonische hulplijn die dagelijks bereikbaar is.
- Villa Vrede: Een dagopvang voor ongedocumenteerde LHBTIQ+ vluchtelingen (regio Utrecht).
- Stichting Maruf: Een organisatie die opvang en ondersteuning biedt aan LHBTIQ+ moslims in Nederland.

Dit is slechts een selectie van organisaties die zich inzetten voor LHBTIQ+ personen in Nederland.

Er zijn nog andere organisaties die zich inzetten voor de LHBTIQ+ gemeenschap en sommige gemeenten hebben speciale opvangvoorzieningen voor LHBTIQ+ jongeren en volwassenen.

Zie jij signalen of heb je een vermoeden van LHBTIQ+ geweld?

Neem dan contact op met Veilig Thuis voor meer advies of het maken van een melding. Bel 0800-2000.

MEI 2023 - DIT IS EEN UITGAVE VAN VEILIG THUIS NEDERLAND, UITGEVOERD DOOR VEILIG THUIS HOLLANDS MIDDEN.

